

Keskmine palgatõus

jäi Läänemaal kordi väiksemaks kui mujal Eestis. Lk 3

Kuidas Palivere politseinikud

tabasid petised, kes turvafirma kattevarjus vargil käisid. Lk 4–5

Lääne Elu

Loe värskaid uudiseid www.le.ee

NELJAPÄEV, 31. AUGUST 2017 | NR 100 (4045) | 1 EURO

Ahto Lobjakas:

valitsus
tegi eksliku
otsuse.
Lk 2

USALDUSE KAOTUS

Nõva vallavanem vallandas koolijuhi

Vallavanem Kalle Saar vallandas mõni päev enne kooliaasta algust Nõva kooli direktori Virve Tautsi, direktori kohusetäitjaks saab endine Läänemaa päästepealik ja Lääne-Nigula volikogu aseesimees Andres Liiv.

TARMO ÕUEMAA
tarmo@le.ee

Vallavalitsus otsustas kooli direktori vallandada reedel, 25. augustil ja vallandamisteade anti Virve Tautsile üle esmaspäeval. Tauts jätkab tööd koolis kehalise kasvatuses õpetajana.

Saare sõnul oli vallandamise põhjus usalduse kaotuses. „Direktorile olid hoolekogu otsused tähtsamad kui vallavalitsus,” ütles Saar. „Tegelikult on tema tööandja ikkagi vallavalitsus ja hoolekogul on nõuandev roll.”

Virve Tauts töölepingu lõpetamise otsusele oma allkirja ei andnud. „Kui oleksin seda põhjendatuks pidanud, siis oleksin ka allkirjastanud,” ütles ta.

„Järgmiste sammude otsust pole ma veel langetanud, sest liiga vähe on aega olnud. Koolis peab algama õppetöö 1. septembril.”

Tüli ühelt poolt vallajuhtide ja teisalt kooli direktori ning hoolekogu vahel lõõgab juba 2016. aasta jaanuarist. Osa hoolekogu liikmeid kahtlustab, et vallajuhid on võtnud eesmärgiks Nõva kool sulgeda või see nii koomale tõmmata, et saaks kooli praegusest majast minema kolida.

Direktor keeldus koostööst

Suvel soovitas Lääne maavanem Neeme Suur algatada Nõva vallavalitsusel koolis teenustuslik järelevalve, sest kooli kohta oli laekunud maavalitsusele mitu kaebust. Selle oleks pidanud ellu viima vallavalitsus haridusministeeriumi nõustaja abiga.

„Takistuseks sai see, et järelevalve korraldamiseks peab direktor olema kättesaadav. Püüdsin direktorit kaks-kolm korda töötelefonilt kätte saada, aga ta ei vastanud. Lõpuks sain ta käte mobiililt ja ta ütles, et on 20. augustini puhkusel,” rääkis Saar.

Vallavanem ütles, et proovis korduvalt kooli direktori kui valla allasutuse juhiga kooli as-

Endine päästepealik koolijuhiks

Nõva vallavanem Kalle Saar tegi endisele Läänemaa päästepealikule Andres Liivale (pildil) ettepaneku koolijuhiks kohusetäitjaks hakata möödunud nädalal. „Liival on juhikogemus ja kõrgharidus ja see on kõik, mida sel ametikohal nõutakse,” ütles ta. Liiv on direktori kohusetäitja kooliaasta lõpuni.

Eile hommikul läks vastne direktori kohusetäitja õpetajate ette ja oli enne õppenõukogu optimistlik. „Olen paljudes kogukondades käinud ja näinud inimesi, keda miski ei huvita. Siin võitleb terve kogukond, et kool püsima jääks, lihtsalt igal seltskonnal on sellest oma nägemus. See on suur väärtus,” ütles ta. „Inimeste aktiivsus, tuleb ära kasutada. Lihtne näide on Metsküla kool, mis sattus sulgemisohu, kuid mis tänu kogukonna pingutusele jäi alles.”

Pärast õppenõukogu ütles Liiv, et kokkusaamine oli tõine ja kõik päevakorrapunktid on läbi arutatud. „Palju oli küsimusi, milline on mu nägemus kooli kohta. Absoluutselt mitte mingisugust negatiivsmi ma ei märganud,” ütles ta.

Nõva kooli hoolekogu liige Risto Kaasik ütles, et ei saa prognoosida, milliseks kujuneb koostöö aastaks ametisse saanud Liivaga. „Meie lootus on töövalduskomisjoni või kohtu kaudu Virve Tauts direktoriks ennistada,” ütles ta.

„Kui Andres Liiv saab vallast selle info, mis hoolekogu kogu aeg tahtnud on, siis on tal teod ette näidata. Praegu on sõnad,” lisas ta.

Tarmo Õuemaa

Nõva kooli senine juht Virve Tauts läks kolmapäeva hommikul rõõmsalt õpetajate koosolekule, sest jätkab samas majas tööd kehalise kasvatuses õpetajana. 2 × TARMO ÕUEMAA

jade arutamiseks kokku saada, kuid direktor tuli kohtumistele ainult koos hoolekogu liikmetega. „Üksi kaheksa vastu pole mõtet. Sellist suhtumist, et hoolekogu mehed tulevad siia rünnakule, ei saa olla. Sellest need pinged tulid,” rääkis ta. „Hoolekogu mehed tahtsid, et ma neile aru annaks. Mina olen volikogu alluvuses. Direktor on kooli-

juht ja on vallavanema alluvuses. Aga seda kooli direktor enam ei juhtinud, hoolekogu oli selle üle võtnud.”

Nõva kooli hoolekogu juhi Ivo Karindi sõnul on koostöö puudumise jutt uus etteäärne. „Jutt, et direktor tuleb vallandada, oli juba juulis, kui kunagine vallavanem Enn Laansoo kirjutas kirja, milles oli hulk etteheiteid direk-

torile. Siis olid süüdistused hoopis muud, täiesti absurdid. Kõik need põhjused kadusid. Praegune oli uus otsitud põhjus, sest varasemad olid nii kergesti ümberlükatavad. Nüüd mindi koolile lihtsalt kiirkorras 1:0 ära tege-ma,” rääkis ta.

Karindi kahtlustab volikogu esimeest Peeter Kallast ja eelmist vallavanemat Deiw Rahumäge

selles, et mehed tahavad kooli või vähemalt selle põhikooliosa kaotada, et saaks kooli kolida praegusesse vallamajja. Tühja koolimajja saaks nad teha hooldekodu. „See plaan ei ole kuhugi kadunud. Neil on vaja maja, on vaja praegused kooli ruumid vabastada,” ütles ta.

Kooli kokkutõmbamiseks üritavat vallajuhid tõestada, et kool on põhikoolina iseseisvalt toimimiseks liiga väike. Õpilasi on selles praegu 20. Õpilaskoha maksumuseks oli möödunud aastal rehkendatud 4257 eurot. See on saadetud sisendiks ka Põhja-Läänemaa koolivõrgu strateegiasse. „See on absurdilt kõrge maksumus,” ütles Karindi.

Kool õppevaheaegadeta

Karindi ja hoolekogu liige Risto Kaasik kinnitavad, et nii kõrgeks tõusis maksumus alles viimase aastaga, pärast seda, kui kooli kütte ja vee eest hoolitseva Nõva Kilgi juhiks sai volikogu esimees Peeter Kallas. „70 protsenti kooli kuludest läheb Nõva Kilgile,” ütles Karindi, kelle sõnul suurendas ainult küttekulude kasv õpilaskoha maksumust aastaga üle kahe korra. „Ilma küttekulude kasvuta oleks õpilaskoha maksumus olnud 2016. aastal 2014 eurot.”

Kaasiku sõnul teeb hoolekogu kõik, et leida võimalusi kooli kulude vähendamiseks, aga see ei ole praegu võimalik, sest ei hoolekogu ega direktor tea kooli rahaasju. Selle teadasaamiseks tegi direktor vallale teabenõude, mida vallavanem nüüd talle ette heitis.

Karindi ja Kaasiku hinnangul ei ole vallavalitsus saanud hakkama ka koolile uue ja taskukohase toitlustaja leidmisega. Samuti ei kinnitanud vallavalitsus hoolekogu otsust jätkata sel kooliaastal nelja veerandiga. Enne seda ei saanud hakata aga e-koolis uue kooliaasta tunniplaani koostama.

Läänemaal läheb esimesse klassi 244 last, Noarootsis kool juba käib

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Kui valdav osa Läänemaa lapsi alustab uut kooliaastat homme, 1. septembril, siis Noarootsis käib õppetöö täie hooga juba selle nädala algusest.

Nii Noarootsi kool kui ka gümnaasium alustasid õppetööd esmaspäeval, 28. augustil. „Me peame valima, kas varem või hiljem,” ütles Noarootsi gümnaasiumi direktor Laine Belovas. Ta põhjendas, et kuna gümnaasiumis ja põhikoolis käivad lapsed ka kaugemalt, siis transpor-

Noarootsi kooli 1. klassi lapsed koos õpetaja Lii Kalmuga pidasid eile loodusõpetuse tunni õues. TARMO ÕUEMAA

di ja õpilaskodu tõttu on mõistlik kooli alustada täisnädalaga. „Me ei saa lapsi jooksutada, et reede hommikul kooli ja õhtul jälle koju,” lisas ta.

Läänemaa 22 üldhariduskoolis alustab sel sügisel uut kooliaastat 2820 last, kellest ligi 244 istub koolipinki esimest korda. Neile lisandub 96 Haapsalu kutsehariduskeskuse õpilast, kes on otsustanud põhikooli lõpetamise järel minna ametit omandama.

Maakonna gümnaasiumis alustab tänavu õppimist 180 noort inimest.

Läinud aasta 1. septembriga võrreldes on Läänemaal üks kool vähem – sellest õppeaastast sulges ukse Vatla põhikool. Nüüd on maakonda jäänud neli algkooli, 13 põhikooli ja viis gümnaasiumi.

Omamoodi uus järk algab ka Taebla koolis, sest kevadel lõpetas seal viimane gümnaasiumilend ja kool jätkab põhikoolina.

Neli Läänemaa kooli alustab uue direktori käe all: Palivere põhikooli juhib endine Vikerkaar lasteaija õpetaja Karin Rand, Noarootsi kooli endine Lääne maavalitsuse töötaja Mare Tereping,

Haapsalu Viigi kooli endine Lääne-Nigula valla haridusnõunik Kristi Kivipuur ja viimasena, vaid mõni päev enne kooliaasta algust asus Nõva kooli direktori kohusetäitjaks endine Läänemaa päästepealik Andres Liiv.

Noori õpetajaid, kes äsja kooli lõpetanud ja oma esimesele pedagoogilisele ametikohale asunud, on Läänemaal sel õppeaastal kolm: eripedagoog Johanna Raudkivi Oru koolis, bioloog Kristiina Taits Nõva ja Risti koolis ning töö- ja tehnoloogiaõpetaja Kaarel Padu Lihula gümnaasiumis.

● JUHTKIRI

Sõda tähendab kaotust

Nõva kooli hoolekogu liikmed, kooli endine direktor ja veel terve hulk Nõva elanikke peavad juba poolteist aastat kompromissitult võitlust vallavõimuga kooli tuleviku nimel. Hea eesmärgi nimel peetav sõda võib koolile aga rohkem kahju kui kasu tuua.

Nõva põhikooli läheb sel kooliaastal 20 last ja selle õppekoha maksumus lapse kohta oli 2016. aastal üle 4000 euro. Kooli eest võitlejate hinnangul on vallajuhid ise kulu kõrgeks ajanud. Kõrvalseisjal on siin raske anda hinnangut täpsemate arvudeta. Üht-teist võib oletada teiste väikes- te maakoolidega võrdlusi tõmmates. Näiteks Hanila vald oli tõmmanud kooli lahtioleku piiri 12 õpilasele – alla selle ei ole jõudu kooli ülal pida- da. Vatla kool suletigi volikogu otsusega.

Et Nõva koolis on lapsi rohkem, ei tähenda veel tingimata kooli jätkusuutlikkust. 1980ndatel oli Nõva koolis sadakond õpilast. Sellest alates on neid järjest vähemaks jäänud. Samamoodi on vähenenud valla elanike arv ja elanikkond on kiiresti vananenud. On selge, et see ei ole vallavoli- kogu esimehe Peeter Kallase ega eelmise vallava- nema Deiw Rahumäe töö.

Kõik eelmised vallavanemad on püü- nud välja mõelda skeeme, kuidas ta- gada koolile helge tulevik, kuid ei uus koolimaja ega õpilaskodu abil väljastpoolt valda uute õpilaste toomine ole osutunud imevitsaks. Head õpetajad ja tore õpikeskkond hakkavad rol- li mängima alles siis, kui on vallas noori lastega peresid. Sellega ei ole eelmised ega praegused val- lajuhid tõesti hakkama saanud.

Vähim, millest alustada, on Nõva inimeste üksmeelne toetus koolile. Praegu on aga võit- lus kooli nimel ajanud tülli terve valla ning ras- ke on isegi ette kujutada, et osapooled suudaks leppida ja koos edasi minna. Kuidas kool sellest võita saaks?

● TEISED LEHED

Juho Kalberg: meie lapsed rasvuvad

ERR. Me lapsed on rasvunud ja jama on majas, kirjutab Ju- ho Kalberg Telliskivi seltsist. Alustada tuleks laste jala käi- ma saamisest. „Ligi kolmveerand 7–13aastastest noortest ei liigu koolipäeva jooksul piisavalt,” selgub hiljuti Tar- tu ülikoolis kaitstud uurimistööst. „Ülekaalulisus ja ras- vumine noorte seas on muutunud üha tõsisemaks prob- leemiks, ülekaalu peamised põhjustajad on vähene keha- line aktiivsus ja tasakaalustamata toitumine,” leiab tervi- se arengu instituut.

Põhjus on selles, et me ei lase enam lastel oma loomulik- ke asju loomulikult moel ajada, kirjutab Kalberg. Me „takso- tame” nad kooli, koolist trenni ja trennist koju. Omal jalal liikuv laps muutub vähemuseks. Ühistransport põlatakse va- nemate poolt ära, jala ei julgeta last tänavale lasta ja jalgrat- as tundub olevat enesetapuvahend. Lastele ei usaldata enam jõukohaste liikumisotsuste tegemist.

Kalberg kirjutab, et asulates tuleb seada esikohale jalakäi- ja. Mitte nii, nagu on kirjas arengukavades, vaid päriselt. Pä- riselt tähendab seda, et vanemad julgevad lapsi omapäi liiku- ma lubada, kartmata, et maimud pannkookideks sõidetakse.

● LAUSELAEN

„Lääne maavalitsus ja Merle Mäesalu, kes peaksid elu Läänemaal edendama, upitama ja paremaks tegema, hoopis halvustavad ja kompromiteerivad kogu Eesti ees Haapsalut ja maakonda.”

Perearst **Andri Meriloo** valimisliidust HaRi. LE, 29. august 2017

Rossija Segodnja ehk Ajakirjan- dusvabaduse kahe teraga relv

Valitsuse otsus mitte lubada ELi eesistumise üritustele Venemaa riigiajakirja- nikke on eestikeelse valijaskonna seas populaarne, kuid sügavalt ekslik.

Riigi tuleviku vaatepunk- tist on tegemist strateegilise veaga. Ajakirjanduse politiseerimine tähendab konfliktijooni nihutamist naab- riga sinna, kuhu see ei kuulu. Eesti hakkab vastasseisus Venemaaga üha enam omandama vastase näojooni. Need, nagu teame, ei lange kokku ei Euroopa Liidu ega õhtumaiste põhi- väärtustega. Valitsus, mis võtab en- dale vabaduse hakata hägustama aja- kirjandusvabaduse piirjooni, saeb ok- sa, millel ise istub. Tsivilisatsioonide konflikti piiril asuv riik peab põ- hiväärtuste asjus olema n-ö püham paavstist endast. Vastasel juhul äh- vardab teda vajumine konflikti eikel- legimaisesse sohu, kus pole ei head ega halba, õiget ega valet.

„Eesti ametiasutused jätavad en- dale õiguse mitte akrediteerida ega käsitleda meediaväljaannetena kana- leid – Rossija Segodnja kontserni ka- nalid –, mille toimetused ei ole sõltu- matud ja mis ei järgi head ajakirjan- dustava,” öeldakse Eesti ELi eesistu- mise pressiteates, mis põhjendas ka- hele Vene riikliku uudisteagentuuri Rossija Segodnja esindajale ligipää- su keelamist ELi välisministrite mit- teametlikule kohtumisele.

Teates süüdistatakse agentuuri „vaenulikus mõjutustegevuses” ja propaganda edendamises meedia- vabaduse kattevarjus. Kellelgi saab vaevalt olla kahtlust, et Venemaa riik- likud infokanalid teenivad ühtlasi riikliku propaganda eesmärgi – ning see propaganda pole kindlasti Eesti- sõbralik. Eesti valitsus astub oma hal- vasti läbimõeldud avaldusega ise üle punase joone, mis hoiab lahus riigi- võimu ja ajakirjanduse. Sel eraldus- joonel on vabas ühiskonnas funda- mentaalne tähtsus. Eesti riigikohus on leidnud, et sõnavabaduse, sh aja- kirjandusliku sõnavabaduse põhimõ- te on demokraatliku ühiskonnakor- ralduse vältimatu tagatis ning seeläbi üks peamisi ühiskondlikke väärtusi.

See määratlus annab meile kahe teraga relva. Üheltpoolt peab ajakir- jandus olema vaba, Rossija Segodnja aga ei ole. Teisalt ei ole ühelgi valitsu- sel õigust dikteerida, milline on akt- septeeritav ajakirjandus või kes on ajakirjanik. Selleks on ELis ja mujal vabas maailmas ajakirjandusväljaan- ded, kes reguleerivad oma tegevust ise või vajadusel kohtuvõimu vahen- dusel. Eesti riik on aga nüüd endale võtnud „õiguse” otsustada, milliste

AHTO LOBJAKAS
kolumnist

väljaannete toimetused on sõltuma- tud ja millised järgivad head ajakir- jandustava. Kogenum ja vanem riik poleks endale sellist eksimust luba- nud. Sama tulemuse oleks saanud palju diskreetselt. Ametivõimu- de akrediteerimine on alati rohkem või vähem suvaline protsess. Pressi- ruumid on kitsad, kunagi ei jõua kü- simusi esitada kõik tahtjad. Valikud on vältimatud, neid teevad ka kõige demokraatlikumate riikide valitsu- sed ja nende pressiesindajad.

Nagu aga osutab mitu eksper- ti Brüsseli väljaandes EU Observer, ei tohi demokraatlikes riikides sel- liseid otsuseid teha avalikult poliiti- listel kaalutlustel. Eesti eksis siin eu- roopaliku normi vastu. Ida-Euroopa riikide kauaaegne toetaja Jonathan Eyal, kes on Briti prestiižika Kuning- liku Ühendteenistuste Instituudi üks juhtfiguure, ütleb, et akrediteerimis- otsused lääneriikides on „bürokraat- likud”, mitte poliitilised. Stefan Meis- ter Saksamaa välissuhete nõukogust ütleb sisult sama, pakkudes, et sel- lise otsuse pidanuks langetama ko- hus, mitte valitsus.

Ükskõik kui hästi argumenteerit- tud võib olla poliitiline motivatsioon, ei tohi sel rahu ajal vabas ühiskon- nas olla kohta ajakirjanduse määrat- lemisel. Veel vähem võib endale sel- list asja lubada ELi eesistujariik, kelle ülim kohus on oma positsiooni mit- te kasutada erahuvide teostamiseks.

Eesti sammul sai algusest pea- le olla vaid deklaratiivne väärtus. Nagu osutab teis- te seas Eyal, on otsus „vei- der” ajastul, mil libauudiste rünna- kud sotsiaalmeedias ja mujal trumpa- vad ammu üle selle, mida kaks kor- respondentit kirjutada jõuaks. Meis- ter lisab, et nii on Eesti ühtlasi and- nud Venemaale asjatu argumendi jär- jekordseteks süüdistusteks, et EL ise rikub meediavabadust.

Eesti kastab end ise väga sügavas- se vette. Tegemist on suure poliitika- ga. Eesti žestid Venemaa suunal eel- davad lääneliitlaste toetust, ilma me

● **ELi ametlikelt institutsioo- nidelt saaks umbes sellise vas- tuse: ajakirjandus peab olema vaba poliitilisest kontrollist nii Venemaal kui ka Eestis.**

Uue alguse lootus

Esimene september on ko- he käes ja lapsed seavad en- nast jälle kooli. Uus algus. Ootusärevus. Uute vihiiku- te lõhn, puhas, ilma ühegi kriipsuta päevik ja vana hea koolimaja. Vanad head sõbrad, ehk on ka uus klassi- kaaslane. Seda uue kooliaasta algu- se tunnet mäletame kõik. Kui lisa- me siia ka esimest korda koolipinki istuvate laste suured silmad ja selle kooli viimast klassi alustavate noorte inimeste mõtted tulevikust, siis hak- kab meile selgeks saama, kui olulist rolli on kool ja koolis käimine mei- le me elus tähendanud.

Uus algus. 1. septembril 2017 on Läänemaal 22 üldhariduskooli, neist neli algkooli, 13 põhikooli ja viis gümnaasiumi. Tänavune kooli- aasta Läänemaal on uus algus 2820 õpilasele, 244-le esimesse klassi as- tujale, 180-le kümnendasse klassi

NEEME SUUR
Lääne maavanem,
SDE

astujale ja neljale uuele koolijuhi- le. Oma esimesele pedagoogilisele ametikohale asub kolm noort õpe- tajat. Soovime neile kõigile edu ja kordaminekuid, unistuste ja ootus- te täitumist. Kui lapsed võib-olla ei tea või taju seda pingutust, mida te- hakse, et uus kooliaasta saaks alata, siis täiskasvanuna tajume seda väga selgelt. Me teame, kui vastutusrikas töö on kõigil neil, kes on koolielu korraldamisega seotud.

Uus algus. Läänemaa koolivõrk pa- kub meie lastele kõiki võimalusi, ala- tes lasteaedadest ja koolidest kuni kutsehariduskeskuse ja kolledžini välja. Üldhariduskoole peavad koha- likud omavalitsused – vallad ja lin- nad. Sügisel on uus algus ka kõigil omavalitsustel. Tekivad uued suured omavalitsused, kus on rohkem hari- dusasutusi kui kunagi varem. Uued olud avavad uued võimalused pak-

neid endale lubada ei saa. Nüüd ole- me endale tõmmanud Brüsseli aja- kirjanike keskkorganisationsooni paha- meele, asjatundjad mõistavad liigu- tuse hukka ning võime olla kindlad, et Brüsselis toimuvatel üritustel Ees- ti keeld Vene riigiajakirjanikele ei kehti. Miks? ELi ametlikelt institut- sioonidelt saaks umbes sellise vas- tuse: ajakirjandus peab olema vaba poliitilisest kontrollist nii Venemaal kui ka Eestis.

Tulevikku vaadates on huvi- tav näha, kui põhjalikult ja järjepidevalt kavatab Eesti valitsus rakendada sel näda- lal deklareeritud printsiipe ülejäänud maailma riigiajakirjanduse suhtes. Riigiajakirjandus on mingis vormis olemas igal pool. ELis, USAs ja mõ- nel pool mujal kaitseb selle ajakirja- nikke võimude poliitilise sekkumise eest seadus. Pimedalegi on selge, et ajakirjandusliku hea tava ja sõltuma- tusega on juba mõnda aega pehmelt öeldes kitsas käes meie endi NATO ning ELi liitlaste Poola ja Ungari riigiväljaannetes (ja erasektoriski, ku- hu riigid sekkuvad üha jõhkramalt).

Oma deklareeritud printsiipide- le truuks jäädes peaks Eesti valit- sus nüüd keelama nendegi esinda- jaille ligipääsu ELi pressikonverent- sidele Eestis. Sama peaks veel kõr- gema kaarega käima Hiina, araabia riikide ja paljude teiste maade riik- like infoagentuuride korresponden- tide kohta. Seda me valitsus vaevalt julgeb teha.

Kahjuks on ilmne, et Eesti avaldus ei seisa mitte ajakirjandusvabaduse eest, vaid on motiveeritud meile ole- muslikust ja olemusvõitlusena tundu- vast vastasseisust naabriga. Eesti po- sitsioon ütleb ainult seda, et meie või- me keelata, keda tahame, teised kee- laku, keda ise tahavad. Peame loot- ma, et soov Venemaa ajakirjandust reguleerida ei kasva üle sooviks ha- kata meie oma ajakirjanikke litsent- sima vastavalt sellele, mida peab va- litsus „sõltumatuseks” ja „heaks ta- vaks” ja mida mitte.

PS Kui keegi peaks küsima, mi- da arvata Emmanuel Macronist, kes aprillis keelas oma pressikonverent- sidele ligipääsu Russia Today ajakir- janikele, siis vastus on, et ta tegi seda poliitikut presidendikandidaadi- na. Prantsuse riik pole sama otsust teinud. Ikka põhjusel, et ajakirjan- dus peab võimust sõltumatu olema.

kuda paremat kooliharidust kõigile lastele, pakkuda ja hoida alles head kodulähedast põhiharidust. Just põ- hikool on see, mis paneb aluse noore inimese hoiakutele kooli ja maailma suhtes, ehitab vundamenti õpiosku- sele ja -tahtele.

Uued omavalitsused saavad pak- kuda ka kvaliteetset keskharidust, kui keskkool valla või linna oma on. Need on ülesanded, mis seisavad ees uutel volikogudel ja valitsustel, mis sügisel valitakse.

Parim kool ja parim haridus on see, mida me oma lastele pakkuda saame ja pakkuma peame. Olgu koo- liootus iga lapse südames. Elagu koo- lirõõm iga lapse ja õpetaja südames ja silmades. Tükike sellest rõõmust ja uue alguse lootusest teeb helge- maks meie kõigi esimese septembri ja sellele järgnevat päevadki. Head kooliaasta algust!

Haapsalu Uksetehas pakub oma töötajatele Läänemaa keskmisest suuremat palka, sest oskustööliste nappuse tõttu peab inimesi hoidma.

URMAS LAURI

ÜMBRIKUPALGA KAHTLUS

Läänemaa palgatõus jäi kesiseks

Kuigi Eesti keskmine palk kasvas selle aasta teises kvartalis tervelt 6,8 protsenti, lisandusid Läänemaa keskmisele palgale aastaga vaid tagasihoidlikud 1,2 protsenti.

LEMMI KANN
lemmi.kann@le.ee

Statistikaameti juhtivstatistik Kai Maasoo selgitas, et kuna amet ei erista keskmise palga saajaid valdade ega valdkondade kaupa, pole praegu võimalik ka näpuga näidata, mis tegevusalal või valas palgatõus Läänemaal peaaegu olematuks jäi.

Haapsalu Uksetehase juht Ago Soomre nentis, et Läänemaa keskmise palga 1,2protsendine palgakasv on kindlasti liiga väike. „See võib tuleneda sellest, et suur osa Läänemaa ettevõtlusest on seotud teeninduse ja suvega ning õige suvi algas sel aastal kahjuks alles kolmandas kvartalis,” pakkus Soomre.

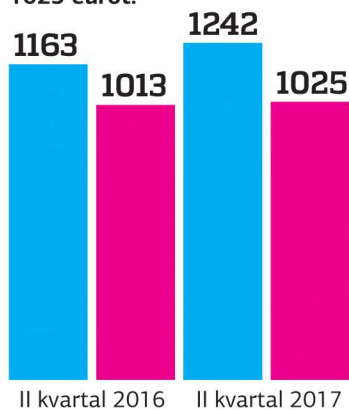
Ümbrikupalk segab

See on tema hinnangul aga vaid üks osa probleemist. „Teenindussektoris on liikvel ka osaliselt sellist töötasu, mis statistikaameti andmetes ei kajastu ja seetõttu ka seda ei mõjuta. Või pigem see just võibki keskmist näitajat mõjutada allapoole, sest midagi ju makstakse igale töötajale,” pakkus Soomre.

Haapsalu Uksetehase juhi tähelepanekut kinnitas ettevõtja Rein Vatu, kes peab Norman-

Keskmine brutopalk

Läänemaa keskmine palk oli tänavu teises kvartalis 1025 eurot.

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

Optika poodide kõrval ka Müüriääre kohvikut ja pagarikoda. „Ümbrikupalga teema meie sektoris pole kuhugi kadunud,” nentis ta.

Vatku on Läänemaal üks neid väheseid, kes on juba aastaid sellest probleemist kohalikus teenindussektoris kõva häälega rääkinud.

Ometi ei pääse tema hinnangul palgatõstmisest ka Läänemaa

ettevõtjad, sest head tööjõudu napib, halb teenindus peletab aga kliendid minema. See tähendab omakorda, et parematele töötajatele tuleb ka rohkem maksta. „Üks võimalus selleks on ettevõtjatel tööd ümber korraldades kasutada väiksemat arvu töötajaid, mis annab võimaluse enam maksta,” selgitas Vatu.

Müüriääre kohvikus-pagaris on palgad Vatu sõnul jõudumööda ikka tõusnud. „Kuna töö on stabiilne, siis praegu on neli töötajat lastega kodus, üks on emapuhkuse eelsel puhkusel ja kaks kokka on enne kolme aasta täitumist tulnud emapuhkusele tööle tagasi, sest palga pärast tasub töö käia,” rääkis Vatu.

Hiljuti sai üks meestöötaja isaks ja säärane beebibuum ettevõttes annab Vatu sõnul tunnistust, et ametlik palk ja kindel töö annavad töötajatele turvatunde. „Kõik toimib, töötajad on rahul ning riik ja linn saavad uusi kodanikke-maksumaksjaid juurde. Mu meelest peaksid kohalikud omavalitsused jälgima, missugused ettevõtted neile kasulikud on, ja neid ka esile tooma,” märkis Vatu.

Haapsalu Norman-Optika poes on kaks töötajat töö juba

aastast 2005. „Optikaala töötajad on spetsiifiliste oskustega ja ükski firma ei taha neid kaotada, seega jälgitakse palgataset alati,” ütles Vatu. Ta selgitas, et on kindel summa, millest palk kunagi allapoole ei lange, ja on ka müügist sõltuv palgastisteem: kui mõnel Norman Optika üheksast poest on hea müügi- ja kajastub see ka palgas.

Soomre ütles, et Haapsalu Uksetehase selle aasta teise kvartali keskmine brutotöötasu oli 1423 eurot, võrreldes eelmise aasta sama perioodiga kolm protsenti suurem. „Kuna oskustöölise ärameelitamine on praegu moes, siis selle vältimise tõttu on 2018. aasta teise kvartali keskmine palgatõus Haapsalu Uksetehases kindlasti suurem kui kolm protsenti,” märkis Soomre. Töötasud vaadatakse Haapsalu Uksetehases üle igal aastal ja jälgitakse ka turul toimuvat. „Olu- lisemate ja rohkemate oskustega töötajate palgad kasvavad kindlasti kiiremini kui teistel,” selgitas Soomre.

Hinnatõus kiirem

Kui rääkida Eesti kiirest palgatõusust üldisemalt, on see Soomre sõnul tootmisettevõtetele suur probleem. „Teisalt on muidugi õigla-

ne ka see, et palgad peavad kasvama, et inimeste heaolu paraneks ja nad suudaksid kallinevate hindadega sammu pidada. Aga palkade kasv peaks olema vastavuses nii ettevõtete kui ka töötajate endi tööviljakusega. See on selleks, et ettevõtte oleksid jätkusuutlikud ning suudaksid tööd pakkuda ja mitte ainult majandusbuumi ajal, vaid ka rahulikuma perioodil,” ütles Soomre. „Kui majanduskasvu hoog peaks raugema, mida ta ühel hetkel kindlasti teeb, ei tarvitse päris iga ettevõtte buumi tipus kehtestatud palgadega hakkama saada,” lisas ta.

Eesti Pank teatas eile, et kiirema inflatsiooni mõjul on tuntuvalt aeglustunud reaalsalga kasv, mis tähendab, et keskmise palga saaja ostujõud kasvab aeglasemalt kui mõni aeg tagasi.

Kuigi Eesti keskmine palgakasv on olnud kiire, suurenes ka ettevõtete kasum.

Eesti Pank selgitas, et majanduse tugevnedes kasvabki kasum palgast kiiremini, et teha tagasi vahepealne langus. Et tööjõukulude osakaal lisandväärtuses läheneks aga majanduskriisile, eelsele tasemele või ka Euroopa Liidu keskmisele, peaks kasumi kasv veel mõnda aega palgakasvu ületama.

LÜHIDALT

Merle Mäesalu sai Haapsalu linnaeap kandidaadiks

Valimisliit Meie Inimesed nimetas Haapsalu linnaeap kandidaadiks Merle Mäesalu, kes on Lääne maavalitsuse ametnik ja IRLi riigikokku Haapsalu volikokku.

Mäesalu lahkus hiljuti IRList. „Haapsalu ja Ridala inimestel peab siin olema hea ja kindel elada aasta läbi. Aastaringset ärastamist võimaldavaid töökohi peab jaguma ka noortele, siis kasvab elanikkond, kasvavad ettevõtted ja tänu suuremale tarbijate hulgale tuleb ettevõtteid juurde. Linnaeap esimene ülesanne on pidada sidet olemasolevate ettevõtetega, et leida võimalusi nende tegutsemise realseks toetamiseks ja tutvustada uutele investoritele Haapsalut hea keskkonnana väikeettevõttele,” selgitas Mäesalu esimesi tegevusi linnaeapiks saades.

„Haapsalust võiks saada tervisepealinn, kus prioriteediks on meie inimeste ja elukeskkonna tervis. Sinna hulka kuulub näiteks ka paremate võimaluste loomine meie oma Haapsalu ja Ridala tootootajate toodangu realiseerimiseks,” lisas Mäesalu.

Andrus Karnau

Läänemaa töötukassa teeb head tööd

Läänemaa töötukassa teeb statistika põhjal head tööd, rääkis maakonna töötukassa juht Evelin Kullison riigiasutuste juhtide koosolekul Lääne maavalitsuses.

Kullisoni sõnul käis töötukassa juhataste esimees Meelis Paavel hiljuti Haapsalus ja jäi sinne osakonna tööga rahule. Kullisoni sõnul on igale töötukassa osakonnale seatud määrdikud, mille täitmist hinnatakse. Nii näiteks asus mullu teises ja kolmandas kvartalis töötukassas arvele võetud inimestest nelja kuuga tööle 34,7 protsenti (määrdik oli 34,5). Kuue kuuga asus tööle 51 ja 12 kuuga 78 protsenti. Mõlema määrdiku puhul oli eesmärk madalam.

Kullison märkis, et töövoime reformi järel end töötukassas arvele võtta pidanud vähenenud töövoimega inimesed on ilusasti tööle saanud. Praegu on Läänemaa töötukassas arvel 200 sellist inimest. Kullisoni sõnul lisanduvad aina raskema puudega inimesed, kellele tuleb leida töökoht.

Andrus Karnau

Kuuskemaa teeb oma majast näituse

Haapsalu maajamajanduse ja kunsti- ja loolane Jüri Kuuskemaa (pildil) avab septembris Tallinnas arhitektuurimuseumis näituse „Kodu- arheoloogia. Jüri Kuuskemaa „barokkarak“ Haapsalus“.

Näitus on pühendatud ühe põlise majavalduse ajaloolise, hõlmates nii arhitektuuri kui ka olme, mis on ladestunud majja jäänud tarbevarasid, samuti maapäue krundile ja ruumide pörandate all pinnasessid.

Haapsalus Saue ja Suur-Lossi tänava nurgal asuva maja, kus suvitasid juba tema vanavanemad August ja Betty Kuuskemaa, ostis Jüri Kuuskemaa 1997. aastal. Muinsuskaitse väitel on tegemist Haapsalu anima säilinud puumajaga. Kuuskemaa soov on ajalooline maja stiilsel ilmel taastada.

Nagu näituse pealkirjas sisalduv sõna „kodu- arheoloogia“ viitab, on näitusel majast ja krundilt uurimistööde ajal välja tulnud esemeid alates mahapudenenuid nõupidest ja müntidest kuni portselanist ja Viinist pärit lõhnaõlipudeliteni.

Kaire Reiljan

Kammiste, Aasvere ja Siir kandideerivad Suklese valimisliidus

LEMMI KANN
TARMO ÕUEMAA
ANDRUS KARNAU
info@le.ee

Haapsalu linnaeap Urmas Suklese valimisliit HaRi avalikustas eile oma nimekirja, millesse kuulus 41 inimest.

Nimekirja esinumber on Sukles, liikmed on tähestikulises järjekorras. Nii leiab nimekirja teiselt kohalt muusiku ja muusikaõpetaja Ilona Aasvere. Viimatistel valimistel Aasvere volikokku

ei kandideerinud, aga asendusliikmena on ta volikokku varem kuulunud.

Nimekirja kümnes number on muusik Antti Kammiste.

Suklese valimisliidu nimekirjast leiab kaks arsti. Perearst ja kirurg Andri Meriloo kandideeris viimati Haapsalu volikokku Reformierakonna nimekirjas 1999. „Ma tunnen, et võiksin linna asjades just sotsiaal- ja tervishoiu valdkonnas kaasa rääkida,” põhjendas ta tagasitulekut kohaliku poliitikasse.

Nimekirjas on ka Läänemaa haigla peaarst Tõnis Siir. Siir oli Haapsalu volikogu liige aastail 1993–2002. Kolm valimisliidust jättis Siir vahele. „Aega polnud, tööd oli palju ja ega ausalt öelda keegi kutsunud ka,” ütles Siir.

„Tahan sellega avaldada toetust praegusele linnavalitsusele. See, mida ma Haapsalus viimastel aastatel näen, on positiivne,” põhjendas Siir oma tagasitulekut.

Siir ütles, et tahab panustada meditsiiniteenuste kättesaad-

vusele ja kvaliteedi parandamisele. „Minu eesmärk on vaadata olukorda patsientide vaatevinklist ja parendada praegusi olusid nii palju, kui saab. Pean silmas koostööd perearstidega, tervisekeskuse arendamist, koduõendust – viia neid inimesele lähemale ja suurendada nende teenuste kättesaadavust, mida kohapeal osutada ei saa,” rääkis Siir.

HaRi nimekirja 28. ja 29. kohal on isa ja poeg Sulev ja Siim Saareväli. Nende ees 27. kohal on linnaametnik Madis Raudsepp.

Nimekirjas on ka Rajaleidja Läänemaa keskuse juht Tiina Kütt. 2013. aasta IRLi nimekirjast on üle tulnud Haapsalu volikogu liige Tiit Moor ja Haapsalu Metalli ostujuht Arne Buht.

Põhiosas toetub HaRi nimekirja 2013. aasta Reformierakonna valimisnimekirjale. Sellesse kuuluvad praegused linnavolikogu Reformierakonna fraktsiooni liikmed Lauri Väli, Alo Lõps, Mati Seppi, Riho Lepp, Kalju Aigro ja Ülo Kalm. Samuti aselinnapea Kaja Rootare.

● PAGARI TÄNAVA PARKETILIPID

Veerandsada aastat tagasi loodi Pa

Endine Läänemaa politseinik meenutab, kuidas Palivere politseijaoskonna esimesel töökuul tabati libaturvafirma, mis kaitses ise

UDO REHKALT

Palivere politseijaoskonna komissar
1992–1993

1992 otsustasid tollased politseijuhid Eesti korrakaitse detsentraliseerida ja moodustada uusi eraldiseisvaid politseijaoskondi. Läänemaal moodustati prefekt Juhan Kubu eestvedamisel Lihula politseijaoskonna eeskujul ka Haapsalu ja Palivere politseijaoskond.

Kuigi Põhja-Läänemaale loodava politseijaoskonna asukohaks oleks paremini sobinud Risti, oli Palivere põllumajandusühistu nõus andma politseijaoskonnale tühjalt seisva heas seisus hoone, mida oli suhteliselt väikeste kulutustega võimalik kohe politsei kasutusse võtta. Hoone oli küll, aga siis selgus, et kõik tööks vajalik tuleb meil endal leida. See oli huvitav ja erakordne aeg, kus paljud ettevõtmised tehti talgute korras või entusiastlike ja abivalmis inimeste abiga.

KGB raudkapp

1992. aasta suvel tegi prefekt Juhan Kubu mulle ettepaneku asuda Palivere politseijaoskonna komissari ametikohale. Paari kuu jooksul pidin ühistule kuuluva hoone kohendama ümber politseijaoskonnaks. Eelarves selles raha ei olnud ja kõik tuli lihtsalt leida.

Siseministeriumi majanduskeskuse toredad ja mõistvad inimesed eraldasid Palivere politseijaoskonna hoone sisustamiseks 10 000 krooni. Pagari tänava KGB majast anti võimalus valida kasutatud mööblit ja raudkappe.

Nõukogude ajal oli igal ametnikul isiklik raudkapp ja mõnel isegi kaks. Ühe kapi vastu tekkis mul eriline huvi, sest see oli lukus. Tundus, et see on dokumente täis ja võis ajaloo huvilisele huvi pakkuda. Andsin korralduse raudkapp autole tõsta. Abimeeste silmad läksid suureks, kui nad aru said, et kapp on kaupa täis ja väga raske. Paliveres avasime kapi suure õhinaga ja üllatus oli suur, kui nägime, et kapp oli maast laeni täis pörandalt üles kistud tamme parketi lippe.

Palivere politseijaoskonna korrapidajalaua taga istub praegune Haapsalu politseijaoskonna piirkonnavanem Indrek Tohter.

2 × ARVO TARMULA / ERAKOGU

Ettevalmistustööd jaoskonna avamiseks laabusid. Sidemehed paigaldasid masti ja raadioside seadmed. Piirsalust Vene raketibaasist sain relvaruumi varbseina, mis pärast kohendamist sobis ajutise kinnipidamisruumi tõkkeks.

Palivere politseijaoskond alustas tööd 1. septembril kümne politseinikuga, hiljem suurenes koosseis viie võrra. Aasta pärast töötas jaoskonnas juba 18 politseiametnikku ja kaks teenistujat. Jaoskonna koosseisus olid valla-konstaablid ja paar patrulliekipaazi, et tagada piirkonnas ööpäevane politseitöö.

Üheksakümnendate alguses kasvas kuritegevus hoogsalt ja korrakaitse osaleda soovijate arv oli suur. Oli neid, kes ei suutnud kuritegevuse kasvu lihtsalt pealt

vaadata ning otsisid mõistlikku tegevust kodukaitse või kaitse-liiduga liitudes.

Kaitseliidu tegevus Ristil ja Paliveres oli kohaliku politseitööga tihedalt seotud ja prefektuuri juhtkond lubas kaitseliidu Risti malevkonna keskuse tuua Palivere politseimajja. Kaitseliidul tol ajal raha ei olnud ja ega politseiigi seda ülearu olnud. Selline lahendus oli aga kasulik mõlemale poolele: kaitseliit sai kasutada politsei ruume ja meie saime abikäsi.

Leidus ka ettevõtlikke äriajamist huvitatud inimesi, kes soovisid, et politsei oleks tase-mel. Aeg oli keeruline ja turvafirmadele polnud veel võimalik loota. Politsei oli ainus võimalus, et end ja oma vara kuritegelike jõukude või katuspakkujate

est kaitsta. Sellepärast oli politseil küllalt sõpru ja abilisi, kellele sai vajadusel loota ning kellele pidime pakkuma võimalust igapäevases politseitöös osaleda.

Kurjategijad panid proovile

Palivere politseijaoskond oli tegutsenud lühikest aega, kui tuli rinda pista mitme kurjategijate jõuguga, rääkimata varastest, petistest ja kelmidest, keda toonane segane aeg tegutsema pani. Vahetult pärast politseijaoskonna loomist tabati nii kohalikke kurjategijaid kui ka Tallinnast Läänemaale vargile saabunud kampu. Huvitavaid lugusid on palju, aga üht esimest tahaksin jagada.

1992. aasta juunis kõlas Eesti Raadios tolle aja kohta väga omapärane reklaam: „Tahate kaitsta oma vara, elu ja kõike, mis teile

kallis, siis võtke telefonitoru, valige nr 421 313. Teie mure saab alati kuulatud ning loodame, et teil on sellisel juhul üks mure vähem.“ Usaldust sisendav mähke raadiohääli pakkus aktsiaseltsi Turvat teenuseid.

Sel telefoninumbril helistades sai teada, et firmal on pakkuda ihukaitsjaid, detektiive, valvureid-kodukaitsjaid ning ta paigaldab ka signalisatsiooniseadmeid ja osutab muidki teenuseid. Ei unustatud rõhutada, et tegu on asjatundjatega. Vihjati, et Turvati kaudu võib abi saada ka politseilt, et aktsiaseltsis löövad lepingu alusel kaasa kogenud Tallinna politseinikud. Ja ometi...

1992. aasta septembris murti sisse Risti toidupoodi. Vargaid kohe tabada ei õnnestunud. Nädal hiljem püüti tühjaks teha ju-

ba üht Ristil asuvat erapoodi. Selle omanik oli aga üles pannud signalisatsiooniseadmed, mida ei õnnestunud varastel välja lülitada. Samal ööl murti Risti toidupoodi uuesti sisse ja võeti kaasa, mis esimesest korrast maha jäi. Tähelepanu äratas, et vargad monteerisid maha ja võtsid ühes ka kaupluse signalisatsiooniseadmed.

Mõni päev hiljem murti sisse Kirbla poodi, seejärel Üdruma kaupluse. Mõlemal korral viidi kaasa ka signalisatsiooniseadmed. Kõik need sissemurdmised pandi toime nädala algupoolle. Ilmselt teati, et politsei on väljas nädalalõppudel ja siis on vahelejätmise võimalus suurem.

Palivere politseinikele oli see tõsine pähele, aga kus tegijaid, seal nägijaid, ja peagi saime tea-

Kõik on uus septembrikuus

HEINO TAMM

kahe koolitüdrukutirtsu vanaisa

Koos punetavate pihlade, valmivate õunte ja äralennuks valmistuvate linnuparvedega on kätte jõudnud uue kooliaasta algus. Kellele esimene, kellele järjekordne, kuid uus ja kordumatu igatühele. Homne päev, mis on ka tarkusepäev, on kahtlemata tähtis ja pidulik päev kõigil neil, kelle elu kooliga seotud, olgu see siis tarkuse taganõudja või selle jagaja. Tänavapiltilki muutub 1. septembrist huvitavamaks: nooremaks, erksamaks, kärsitumaks. Usun ja loodan, et seda muutust märkavad sel hommikul ka autojuhid.

1. septembrit võib julgesti pidada rahvuslikuks suupäevaks. Teadmistepäeva ärev pidulikkus ulatub kooliseinte vahelt kaugemale, puudutades

Arhiivifoto mullusest esimesest koolipäevast Haapsalu põhikoolis.

ARVO TARMULA

suuremal või vähemal määral kogu meie ühiskonda. Keegi meenutab heldimusega oma esimest koolipäeva, esimest õpetajat, esimest aabitsat, keegi seab uusi plaane ja annab iseendale lubadusi.

Eriline tähelepanu on muidugi esimest korda kooli minejail. Kooli ei tule mitte ainult Arnod ja Teeled, oodatud on ka Tootsid. Vaadake neid esimesse klassi õppima minevaid lapsi. Nende silmad pakatavad uudishimust. Läheb natuke aega mööda ja nad mõistavad Tammsaare sõnu: „Peab palju tahtma, ainult siis suudetakse palju. Peab kindlasti uskuma oma tähte, ainult siis hakkab ta aina heledamalt särama...“

Uue kooliaasta algus toob kooliminejale kaasa elevuse ja lastevanemaile suurema pinge, uued mured, kindlasti aga elu-

Palivere politseijaoskond

egi poliitik Edgar Savisaart ja ettevõtja Tiiu Silvest.

Udo Rehkalit juba politseiametnikuna Tallinnas.

Jaoskonna esimesest töökuust Politsei Pilgus.

da, et vargad liiguvad sinise sõidautoga. Mitmes kaupluses, sh Risti erakaupluses oli enne sisse-murdmist käinud meeldiva ole-misega noormees ja tundnud huvi kaupluse varustamise ja lahti-olekuaegade vastu. Nüüd ilmus sama noormees uuesti Risti era-poodi ja tundis huvi, kuidas kau-pa hoitakse. Kuritegevuse kas-vele vihjates teatas ta, et nende firma paigaldab signalisatsiooni-seadmeid. Ütles, et on Sulev ja tal on aktsiaselts nimega Turvat.

Teispäeva, 22. septembri öösel tuli signaal, et sisse üritati mur-da Palivere tehase kaupluse. Üks löödi maha, kaup oli ära viimiseks valmis pandud, kuid tehase val-vur sattus kurjategijale peale. Poliitised informeeriti, et kurjategi-jad sõitsid Maartna poole. Ühe poliitseauto saatmise Martnasse ja teisega sõitsime Taebasse.

Taebla kaupluse läheduses märkasimegi sinist autot. Sel-le järel sõites märkasime ülla-tusega, et auto tõmbas teeper-vele, peatus ja aknast lükati väl-ja liikluspolitsei sau – otsustati mängida korralvõureid. Pida-sime kamba kinni ja toimetasi-me Palivere. Kinni peetud olid üleolevad, käitused pretensiooni-

kalt, ähvardasid ning nõudsid ad-vokaadi ja prokuröri kutsumist.

Siis saime ka esimese korra-liku õppetunni. Kui osa politsei-nikke oli vastu hommikut söö-ma läinud, rääkisid kinni pee-tud valves olnud ametnikule, et soovivad tre-pil suitsu teha, ja viimane lubaski. Ühel hetkel kar-gasid aga kinni peetud autosse ja kihutasid mine-ma. Politseile oli see väga halb, aga nende otsimisega ei tulnud siiski suurt vaeva näha, sest me-hed pörutasid otsejoones Haap-sallu prefektuuri korrapidaja ju-tule ja nõudsid Palivere politsei-nike karistamist, sest neid ole-vat seadusvastaselt kinni pee-tud, ähvardatud karmide karis-tustega ja kinnipidamisel kasu-tatud füüsilist jõudu.

Meie tegime oma tööd edasi ja peagi selgus, et tegemist oli tur-valisust tagava aktsiaseltsi Turvat meestega. Prillidega noorharras tunti ära Sulevi-nimeline mees, kes oli sisse-murdmisele eelnenud päevadel käinud kauplustes infot hankimas. Sulev oli õppinud mõ-ne aasta Tartus juurat ja enda sõ-

nul mõnda aega ka prokuratuu-ris uurijana töötanud. Selgus, et 1959 sündinud Sulev oli mitmel korral kohtu poolt karistatud ja see oli ka põhjus, miks tema tur-vateenustega tegelevat aktsiaseltsi ametlikult ei registreeritud.

Palivere politseijaoskond oli tegutsenud lühikest aega, kui tuli rinda pista mitme kurjategijate jõuguga.

Sulev ei jätanud aga jonni ja te-geles oma unistuste tööga eda-si. Tema „firma“ paigaldas ette-võtete ja kaupluste ruumidesse signalisatsiooniseadmeid, kuid kliendid ei võinud aimatagi, et need seadmed on maha võetud mõnest maakauplusest. Turvati sildi all valvasid inimesed ameti-asutusi ja kodusid, osa „töötajaid“ oli ametis ihukaitsjana ja detek-tiivina. Näiteks kasutasid Turva-ti teenuseid ka Edgar Savisaar ja metallimiljonär Tiiu Silves.

Esimesed kliendid

Palivere politseijaoskonna tege-mistest liigub mitmeid legende ja lugusid. Meenutan üht juhtu-mit ajast, mil jaoskond polnud

kalevipojalikku kündmist ja var-gamäelikkraavikaevamist.

Ootused ja lootused õpetajai-le on tunduvalt suuremad ja mit-mekülgsemad kui paljude teiste elukutsete esindajale. Pedagooge soovitakse peale erialatead-miste jagajate näha ka kui kas-vatajaid, teenäitajaid, kaitsjaid, vahel ka kui lapsevanemaid.

Mõistagi peab õppi-mine tekitama huvi, olema loov ja mõnel mää-ral ka mänguline.

Oskar Lutsu kuulsaks kirju-tatud õpetaja Laurist on aasta-te vältel ja filmi „Kevade“ ärgi-tusel välja kujunenud hea pe-dagoogi musternäide. Hea lu-geja mäletab kindlasti ka, kui õpetaja Laur ütles Tootsile: „Kui tervet rehkendust ei jõua, tee

pool, aga tee ise.“ See tähendab, et õppimisel ei ole nii oluline mitte see, kui palju ja kiiresti sa õpid, vaid see, kas õpitu sulle kohale jõuab ning kas seda hiljem kasutada oskad.

Millegipärast jäävad algklas-siõpetajad koolides tihtilugu ta-gaplaanile. Ehk on see sellest, et neil ei ole ette näidata üleriigiliste olümpiaadide võite ja saavutu-si. Aga nad teevad sellegipoolest oma tööd südamega, iga päev ja aastast aastasse.

Meenuvad luuletaja Doris Ka-reva kirjutatud read: „Aednikule, kriitikule ja õpetajale on ühte-moodi oluline oskus mitte nõu-da kõigilt ühte ja sedasama. Ela-da sisse igasse õpilasse, autoris-se või taime. Meeles pidada, et on taimi, mida tuleb teistest ti-hedamini kasta, mis vajavad tu-gikeppi või mida peab päris ha-lastamatult rohima. Mida erine-

veel ametlikult avatud. Kohali-kud Palivere noormehed otsusta-sid meid proovile panna: nad olid ostnud alkoholi, tarvitasid seda metsa all ja ühel hetkel püüdis-meiega tutvust sobitada. Tutvu-se sobitamine lõppes sellega, et poisid olid esimesed, keda Pali-vere politseijaoskonnas värskest ehitatud arestikambrisse paigu-tasime.

Lugu sai jätku aastaid hiljem, kui 1995. aasta suvel Tallinna-Haapsalu rongiga paar peatust sõitsin.

Sisenesin Balti jaamas vagu-nisse, kuhu oli juba kogunenud noorukite kamp. Tarvitati alko-holi ning jutt oli kõva ja teisi häiriv.

Olin erariietes, aga äkki tun-dis üks noormees mu ära ja üt-les teistele: „Lõpetage ära. See on Palivere politseinik.“ Tundsin ära sama noorukite seltskonna, kellest mõned olid osalenud Pali-vere politseijaoskonna aresti-kambri „testperioodil“. Nad olid mõistnud, et see võib nüüd Tal-linnas korduda.

Toonasel keerulisel ajal poleks politsei ükski suutnud kurjategi-jaist jagu saada. Suureks abiks olid kohalikud omavalitsusjuhid, vallaametnikud ja kohalikud et-tevõtjad (Taebla jõusöödatehas, Jart, Lääne-Risti, Metlin ja Lin-pet). Kui teistel prefektuuris oli raskusi töövahendite hankimise-ga, siis tänu headele abilisetele oli meil sel ajal väga hea lauaarvuti, parimad sidevahendid ja muu va-jalik ning ka autokütusega pol-nud meil suurt muret.

Meil oli väga hea koostöö tol-lase Lääne Elu toimetusega ja tä-nu sellele said inimesed palju-dest me muredest ja tegemistest hea ning adekvaatse pildi.

Tänan kõiki, kes olid Palivere politseijaoskonna loomise juu-res, osalesid Palivere politseijaos-konna ülesehitamisel ning aita-sid neil keerulistel ja segastel aas-tatel hoida korda ja tagada piir-konnas turvalisust.

Eriline tänu kõigile kolleegi-dele, kes töötasid aastail 1992–1994 Palivere politseijaoskon-nas ja kellega koos sai erakord-selt huvitaval ajal seda rasket tööd teha.

vamad nad on, seda rikkalikum ja rõõmustavam on aed.“

Mida jõulisemaks on koolidel kujunenud traditsioonid, seda suuremad on võimalused luua hallide argipäevade reas oma pi-dupäevi. Võiks ju saada toredaks traditsiooniks, kui linnapea või vallavanem kingib 1. septemb-ril igale koolile puustiku, mis siis koos kooliperega istutatakse maamulda. Puu juurdub mulda, samuti nagu laps juurdub kooli, keskkonda, kus kogutakse pal-ju paljudest allikatest.

Kui aastakümneid pärast kooli lõpetamist kodukohta trehvae, võtavad kooli juures vastu vanad tuttavad. Need va-nad tuttavad on siis imetlust väärt nagu saavutusedki. Nii märkamatu tõeuse puu maa-märgi seis.

Ilusat kooliaastat kõigile ja hoidke end kooli ligi!

Loomaarki märkmed

105. osa

ANN MARI
ANUPÖLD
Piirsalu
loomaarst

Töö- või bürookoer

Koerad on juba sajandeid olnud eri ametitega inimeste seltsis, paljudel aladel ei kujutaks inime-oma tööd ilma koerata enam ettegi. Jahikoerad käivad metsas kaasas, karjakoerad on lahu-tamatu osa lamburite tööst ning valvekoerad hoiavad oma kodu ja peret ihu ja hingega. Politsei- ja teraapiakoerad on lausa hindamatu väärtusega. Väga levinud töökoerad on aga need, kelle töö ei ole miski muu kui töölkäimine. Kui pere-naine hommikul kõpskingad ja pintsaku selga tõmbab, oo-tab ka Reks juba ukse ääres, et saaks sammud kontori poe-le seada. Vaippõrandal tatsab ta siis, saba seljas, läbi fuajee. See kõik on tema territoorium. Põikab korra sekretariaadist-ki läbi, et endale hommikune snäkk sahtli põhjast hankida, ning seab ennast siis mugavalt tööpostil sisse. Päevane valve võib alata. Isegi kui usinat töökoera platsis ei ole, võib leida kirjutuslaudade all koerapesi ning kapi taga nurkades joo-gi- ja söögikausse.

Loomadega seotud asutustes koeri näha tundub küllaltki loogiline ja arusaadav. Pääaegu iga loomakliiniku või lem-mikloomakaupluse tagaruumis pesitseb mõni kohalik karva-kera, kes naudib nii loomadele pühendunud omanikku kui ka loomasõbralikkust töökohta. Ülikooliski oli meil igal teisel õppejõul või arstil neljajalgne sõber seltsis. Inimeste ja koer-te iseloomu ja käitumisharjumusi arvestades ei möödunud see segasummasuvila muidugi pooltki nii idülliliselt, nagu võiks loota. Näiteks oli mäletsejate instituudi sekretäri koer maailma kõige tüütum Malta bichon, keda on mul siiani ol-nud au kohata. Niipea kui mõni inimene sekretariaati sise-nes, hakkas see väike valge nuustik klähvima ega rahune-nud enne, kui inimene oli lahkunud. Asjaajamine käis poo-leldi karjades ja pooleldi kõrvu kinni hoides, et üldse veel terve mõistus säilitada.

Kiledate haugutuste saatel põgenes enamik külasta-jaid ruumist nii kiiresti kui võimalik. Kuidas insti-tuudi juhataja seda lärmi päevast päeva talus, jääb mulle mõistatuseks. Võib-olla ta aga nautis, et nal-jalt ei tulnud keegi vabatahtlikult teda ega tema sekretäri se-gama. Ka meie kergelt antisotsiaalne väikemäletsejate spet-sialist lähtus ilmselt samast põhimõttest, kui ta võitis enda-le varjupaigast ebastabiilse närvikavaga Staffordshire'i terje-ri, pani sellele elukale nimeks Musi ning seadis talle elami-se oma kontori laua alla. Kuigi omanik oli veendunud, et te-gu on kõige armsama olendiga maailmas, oli koera ebamää-rane minevik talle selge jälje jätnud. Koer ise omakorda jät-tis kustumatult jälje ortopeedia õppejõule, kui see kurja aima-mata sisenes kolleegi töötuppa. Musi ründas silmapilk, sest meesterahvaste vastu oli tal eriline vihm. Välkkiirele tagane-misele vaatamata loovutas professor Kofler koerale osa oma püksisäärast ja ehk nii mõnegi säärekarva.

Küllalt palju on ka neid koeri, kes oma sõbraliku ja tasa-kaaluka iseloomuga pööravad stressirohkeid töökeskkondi vaid paremuse poole. Teaduslikud uuringud on näidanud, et neljajalgset kaastöötajat võivad oluliselt kaasa aidata ka-healgsete kolleegide heaolule ja töökusele. Inglismaal on aga lausa päev „Võta oma koer tööle kaasa“. Iga aasta juu-nis võivad kõik ettevõtted selles osaleda, selle raames ko-gutakse alati ka annetusi mõnele loomadega seotud orga-nisatsioonile. Ürituse kodulehel võib näha sadu pilte koer-test kontorilaudade all ja peal, kohvimasinate ja printerite juures sabas seismas või niisama kõrghoonete maani aken-dest välja vaatamas.

Ka minu tutvusringkonnas on bürookoerte omanik-ke ning minu vaieldumatu lemmik nende seast on Tartus teaduslike uuringutega tegelev Entlebuchi karjakoer nimega Bosu. Peale selle, et Bosu tundub osalevat igasugustel üritustel, alates kontoritööst kuni vaba-õhukontsertide ja igasugu pidustuste ja mägiste seiklusteni välja, on ta ka teadustööde tänuridadel igavikku talletatud. „Täname Miss Bosoni kontori stressitaseme madalal hoidmi-se eest“ võib sealt lugeda. Kes teab, ehk õnnestub minu kar-jakoeral Milolgi kunagi sellele tasemele küündida.

Kuigi kasse üldjuhul naljalt tööle kaasa ei võeta, on töö-kohti, kus on kass lausa püsiasukas. Kuigi kasside suure ise-seisvuse tõttu ei või nende käitumises kunagi päris kindel ol-la, täidavad nad üldjuhul sama eesmärgi mis tööle kaasa võe-tud koerad: neile saab teha mõne rahustava pai ning nende mõnusalt laiska olemist vaadeldes läheb kohe endalgi meel helgemaks. Ega siis asjata ole olemas ütlemine, et kodu ilma kassita on lihtsalt maja. Nii on ka kontor ilma loomata liht-salt üks anonüümne töökas koht.

Kirju Buenos Airesest

57.
osa

JÄRJELUT

EIA UUS

Tüdruk on imekaunis joogaõpetaja ja graafiline disainer, ta peika on firmaomanik, koos oldud seitse aastat.

Kuidagi voolas meie jutt nii, et selgus, kui palju on kõik reisinud ja kui jaburaid hetki on ette tulnud. Minu juttude peale nad ütlesid: „Aga siis sa oled ju elanud juba mitu elu!”

Alati ei teki võõrastega rääkides seda eriliste kogemuste jagamise voolu, sest jääd pidama ühele kitsale päevateemale, aga kui iga jutt algab sõnadega „siis, kui ma Kanadas elasin”, „siis, kui ma Hiinas elasin” jne, ka teised sellele – sulle endale nii enesestmõistetavale – elu osale tähelepanu juhivad, näed hetkeks ennast kõrvalt. „Siis sa oled rändur,” ütles keegi kokkuvõtvalt. „Veerev kivi!”

Kõik kolm on väga toredad, empaatilised, hea huumorimeelega, palju reisinud, edasi lähevad Patagooniasse. Nad küsisid, mida nad Buenos Aireses kindlasti nägema peavad, mis vaatamisväärsusi külastama, milliseid sõusid, kus parimat tangot näeb,

ja ma märkasin, et mul pole aimugi. „Ma pole turist, ma elan siin!” tahtsin öelda. Proovisin neile pisut selgitada, et ma ei jookse mööda nõndanimetatud vaatamisväärsusi, vaid minu Buenos Aires koosneb hetkedest.

Nad läksid mingile hirmus kuulsale sõule, mida pidavat KÕIK siin külastama, aga mildest mina polnud kuulnud. Kuna olin palju kõndinud ja üsna väsinud, ei kõnetanud mind eriti mõte kaks tundi püstijalu larmakat etendust vaadata, mis leiab aset vaatajate ümber ja kohal. Vajasin aga seltskonda ning pakkusin välja, et lähen nendega hiljem õhtust sööma. Saatsin nad nende koduni ja leidsin tee peal üles ühe raamatute temalise seinamaalingu, mille olin kavatse nud üles otsida. Sealt kodu poole pöördudes kõndisin jälle tükk aega tähtsa näoga vales suunas.

Kui pärast kõndimist ja tunitist bussisõitu lõpuks koju jõudsin, saatsid nad juba sõnumi, et sõu lõppes, kohtume restorani juures. Vahetasin riided, olin sunnitud Uberi võtma.

Juht palus, et istuksin ette. Eeldasin, et põhjuseks on miski taga-

istmel, kuid ta selgitas: „Siin valitseb taksomaffia. Kui nad näevad, et tavaautos on kõrvalistuja koht vaba, aga taga keegi on, võid nimekirja sattuda... Vahel kutsuvad taksojuhid nii-öelda tavakasutajana endale Uberi, aga siis teevad kambaka ja peksavad juhi läbi.”

Turistina pole muidugi midagi mõnusamat kui ükskõik kus endale auto järele kutsuda. Nii et mu trajektoor on tagantjärele arvel näha, on garanteeritud, et juht võtab lühima tee ning et raha on mu kaardilt automaatselt maha läinud õiges summas. Kui National Geographic tegi saate sarja suurlinnade petuskeemidest, siis Buenos Airese saade keskendus taksojuhtide fantaasiorhketele pettustele (noh, et annad kakssada peesot, ta vahe tab need ruttu ära ja ütleb, et tu-

• „Kui vana sa oled?” küsis tüdruk. Vastasin. „Mina ka!” hüüdis ta. „Ma lihtsalt ei ole väga kaua näinud kedagi, kellel oleks sama vanus kui mul...”

rist, raisk, sa üritad mind petta siin! Siis maksab turist teist kor da veel, sest taksojuht on valmis valerahaga kauplemise eest sõitjale politseid kutsuma...).

Juht meenutas välimuselt väga Bruno Marsi. Ta on pärit Venetsueelast ja läheb mõne päeva pärast põlveopile, sest oli nooremalt jalgpallur.

Mu seltskond oli olnud äärmiselt otsustusvõimetu. Ma ei tahtnud olla ebaviisakas, sest neil on Buenos Aireses vaid mõned õhtud, ning lasin neil valida. Valitud restoran osutus kohale jõudes liiga peeneks. Kuna tüdruku peika polnud nõus jälle kõndima, võtsime takso, tavataks, mis meile korralikult külmaga tegi.

Läksime oma teise valikusse, mida olime hommikul eraldi vaadanud. Mina hindasin hoonet ja sisekujundust, nemad aga teadsid, et tegu on väga kuulsal liharestoraniga. Et see aga täis oli ja järjekord tund aega, lonkisime ringi ja proovisime igasugu teisi restorane. Lõpuks tulime tagasi ja ootasime terrassil seistes.

„Kui vana sa oled?” küsis tüdruk. Vastasin. „Mina ka!” hüüdis ta. „Ma lihtsalt ei ole väga kaua

näinud kedagi, kellel oleks sama vanus kui mul... Ennast tunned ju ikka... endana, mitte 31aastase naisena. Nüüd vaatan sind ja mõtlen: ahah, selline ma siis olen.”

Ta peika läks aina enam närvi ja käis vahepeal agressiivselt küsimas, kas juba saab.

Kui lauda saime, istusin nurka, kust oli mul vaade üle terve restorani; tüdruku peika mu vastas. Olime enne pikalt rääkinud oma reisikogemustest väga paljudes riikides üle maailma ning kõik kiitsime, kuidas Argentinast üldse ei ahistata – ei müüjad, restoranide sisseviskajad, taksojuhid...

Niipea kui lauda istume, märkasin aga, et kuus keskealist härrat piki minu ees paiknevas lauas olid ootamatu erand sellele reeglile. Nad paistsid jõukad, seega ilmselt maailmas reisinud, ning ka mitte maapiirkonnast, kus ehk heledamaid naisi vähem. Aga nad vahtisid nii, et ebameeldiv hakkas. Nad olid vait ja kõik kuus olid pea aegu 90 kraadi jagu meie poole pööranud. Lihtsalt jõllitasid vaikides.

Järgneb

RISTSÕNA									
	isa, ema ja lapsed	pereliige	see (ingl)	kurt vaim	laupäev	kiviterrass	kes? ja ...?	alastimaal	100
	amper	number	koondpunkt	sik-...	eremiti	nisujahust	punakaspruun	kausa aega	endis-
		kvadraat	sekund		sahka	amuti	teisipäev	toimunud	aeagne
KARIN TEDER	vargsi eemalt jälgimas, vaatlemas								
	teadus kunstist ja ilust								
	raadius								
	õnnelikk, petis								
	500								
	... Raud, lastekirjanik								
	krabipulk								
	aasta								
	konna häält tegema								
	terav tikk								
	tagasi tulema								
	küürimisvahend								
	United Kingdom								
	sina (sks)								
	sumukirist								
	n.nimi								
	m.nimi								
	väike mootoriaev								

SUDOKU									
	2				5	4			1
					4				
6		4		3	1	2			
4			3						9
		7				6			
5					6				2
		2	9	7		5			4
			1						
7		8	4				1		

KULTUURITEATED

• TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaeroobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €; R–P 14 €.

Suve eripakkumine – niisutav kehahooldus mangomaskiga 49 €; maniküüri ja pediküüri komplekshooldus 39 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja saunakeskus avatud E–L kl 6–9 (3 €), 13–22 (7–10 €), P 6–9 (3 €), 9–22 (10 €). Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22 (4 €). Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4414.

• TANTSUÕHTUD

Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. Laupäeval kl 20.30 tantsuõhtu. Tel 472 4605, 503 7289. Vt framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. R, 1. sept kl 20 tantsuõhtu, Rain Poolen & Imre Raidla. L, 2. sept kl 20.30 tantsuõhtu, tantsuks mängib ja laulab Urmas Koppel.

• KINO

Haapsalu kultuurimajas 31. aug kl 17.30 animafilm „Emoji film”, pilet 3 €. 31. aug kl 19.30 film „Rachhel, mu piin”, pilet 4 €. 1. sept kl 14 animafilm „Paras päikel 2”, pilet 3 €.

• TEATER

SEE teatris 2. sept kl 17 Aapeli novellide ainetel lavastus „Kas elu on nali” ühes vaatuses. Lavastaja Marge Kivi. Piletid 7 ja 5 eurot.

• MUUSEUMID

Lihula muuseum avatud ettetellimisel. Info muuseum@lihula.ee või tel 523 4303.

Rõude muuseum avatud L ja P kl 11–16, muul ajal ettetellimisel tel 5683 1203. Avatud näitus „20. sajandi rõivad ja peakatted”.

Rannarootsi muuseum avatud T–L 10–18 ja E–P 10–16. www.aiboland.ee; www.facebook.com/aiboland.ee/.

Iloni Imedemaa teemakeskus (Kooli 5) E–P 10–18. www.salm.ee.

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): E–P 10–18. www.salm.ee. Prantsusmaal tegutseva graafiku Laura Lainväe tööde näitus „Kohtumised” avatud 7. septembrini.

Haapsalu raekoda (Kooli 2): E–P 10–18. www.salm.ee.

Haapsalu piiskopilinnuse muuseum E–P 10–18. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuuseum: E–P 10–18. www.salm.ee.

Hanila muuseum avatud ettetellimisel. www.hanilamuuseum.ee.

• NÄITUSED

Maie kunstipood (Posti 2): E–R 10–18, L 10–15 Haapsalu ja Läänemaa kunstnike müüginäitus.

Haapsalu kunstikooli galeriid (Jaani 2) T–L 12–18. Tasuta. **Majagaleriis:** kunstikooli õpilastööde näitus kunstiringi ja ettevõtlusruhmadel 9. septembrini. **Hoovigaleriis:** Animaenigma 18. septembrini. **Võlvigaleriis:** May ja Ursula Aava-salu näitus „Öös on asju” 9. sept.

Lasteraamatukogu (Wiedeman-ni 11) T–R 10–18, L 10–15. Näitus „Lennake mesipuu poole”.

Keskraamatukogu (Posti 3): lugemissaali fuajees näitus „100 aastat Eesti autonoomia väljakuulutamisest”.

Haapsalu pitsikeskus (T–R 11–18, L 11–15).

Spaahotelli Laine fuajeeigaleriis (Sadama 9/11) Aide Leit-Lepmet-sa maalide näitus „Lav stori Haapsalu moodi”.

Kullamaa kultuurimaja galeriis käsikirjast emakeelse piibli.

Lääne Elu toimetuse Haapsalus Posti 30 avatud E–R kl 8.30–17, e-aadress info@le.ee.

Teade ja kuulutus saada aadressil info@le.ee

TÄNUAVALDUS

Suur tänu kõigile,

kes aitasid kaasa 23. keelpillimängijate suvekursuse korraldamisele ja elluviimisele: Haapsalu linnavalitsus, Vormsi vallavalitsus, Eesti kultuurkapital, kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupp, hasartmängumaksu nõukogu, Rumpo Mäe talu pererahvas, Vormsi lasteaed-põhikool, Haapsalu muusikakool, Arvo Hallik, Tatjana Säas, Maire Uusen, lapsevanemad, õpetajad jpt.

MTÜ Haapsalu Kontserdiühing

Haapsalu toidupank kogub toitu puudust kannatavate leibkondade toetuseks Haapsalu ja Läänemaal. Et toiduabi saada, võta ühendust kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga. **Aitame koos!** Haapsalu Toidupanga koordinaator Anu, tel 5346 7713.

TEATED

Ujumistreeningud veekeskuses

On alanud registreerimine koolieelikute suplustundidesse (ettevalmistus ujumiseks) ning koolilaste ja täiskasvanute ujumistreeningutele. Oodatud on nii algajad kui ka edasijõudnud. Registreerimine ja info Haapsalu veekeskuse infoleht iga päev kl 12–22.

Haapsalu veekeskus

Haapsalu noorte huvikeskuses 2017/2018. õppeaastal toimuvate huviringide info on leitav www.haapsalunoor.ee Olete oodatud!

Pakume tööd KLIENDITEENINDAJALE.

Oled sobiv kandidaat, kui suhtled julgelt kliendiga telefonis ja oskad töötada arvutis. Kasuks tuleb vene keele oskus.

Saada CV aadressil cv@liisi.ee. Info telefonil 504 2131

MÜÜK

Müüme põranda-, voodri- ja ehitus-laudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuu, kuiv või toores, nii lahti-selt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores haab 28; kask 35; okaspuu 30 €/rm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kami-napuud ning pakitud turba- ja pui-dubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Müüa pakitud puidubriketti ja pelleteid koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa 3 m küttepuid. Kohalevedu. Tel 505 3786.

Sise-, välisvoodri ning põranda-laua ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Müüa küttepuid. Hall lepp al 28 €/rm, segapuu al 28 €/rm, must lepp al 32 €/rm ja kask al 35 €/rm. Vedu hinnas. Halu pikkus vastavalt ostja soovile. Tel 5666 0431.

Halukalur OÜ pakub poolkuivi ja tooreid halli lepa, sanglepa, kase ja segapuu küttepuid, halu pikkused vastavalt tellija soovile. Kogused al 3–17 ruumist. Hinnad kokkuleppel. Tel 5343 0708, lauri@halukalur.ee.

Küttepuede müük (30–60 cm), ka võrkottides. Soodsad hinnad ja kiire tarne. Helista ja me toome ära. Tel 5457 5571.

Küttepuu kuiv ja pooltoores 30–50 cm ja 3 m küttepuu al 10 rm. Vedu hinnas. Hind kokkuleppel. Tel 5647 7966.

OST

Ostan remonti vajava korteri Haapsalus. Tel 508 0945.

Soovin osta kasutatud muruniidukit. Tel 5819 1547.

Musta ja värvilise vanametalli kok-kuost aadressil Tööstuse 11, Haap-salu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Ostan remonti vajava maja või majaosa. Tel 5613 3677.

KINNISVARA

Rendile anda äripinnad aadressil Jaama 15, Haapsalu: 175 m² ja 36 m². Kontakttelefon 505 0188.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põl-lumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Ostame põllu-, heina- ja metsa-maad. Parim hind. Tel 506 9600.

Müüa 2toaline korter renoveeritud maja kolmandal korrusel Kuuse tä-naval. Tel 476 1181 ja 552 7675.

Müüa garaaž Metsa tn piirkonnas. Ostjale tuleb kaasa uus generaator, millega saab vajadusel elektrit too-ta. Hind 2400 eurot. Tel 5561 3632.

SOOVIN ÜÜRIDA

Soovime elukaaslasega üürida 2–3toalist korterit Haapsalus. Üür kuni 350 €. Pakkumised teha e-postiga katriinhobemagi@gmail.com või tel 528 6983.

TEENUS

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päe-va nädalas. Välismaal omandatud pikaegne kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Hauaääraste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistu-tööd. Tel 557 3287, Jevgeni.

Rakkekaevude puhastamine, remont ja röntaste vahetamine. Tel 557 4792.

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korus-majade trepikojad jm. Valmistame, müüme ja paigaldame ka lisaplekke. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Tootja Läänemaal valmistab klaas-plastist septikuid ja mahuteid. Kae-ve- ja planeerimistööd kopplaaduri-ga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

AHJUEHITUS OÜ
Korstnapühkimisteenus, pottsepatööd, konsultatsioonid, küttesüsteemide eksperdihinnangud, lõõriuuringud korstnakaameraga, www.pottsepp.com. Tel **5660 5869**.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toredaks ja meel-dejäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Läänemaa Jäätmejaam viib teie majast, korterist soodsatelt tingi-mustel ära olme- ja ehitusjäätmed, mööbli, elektroonika, metalli jms. Äravedu kontaineritega 10–30 m³. E–R 9–17. Tel 5668 1436.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remondi-töid. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Korstnapühkimisteenus üle maakon-na. Tõmbeprobleemide lahendamine. Korstnad ja korstnapitside remont, ehitus ja taastamine. Küttekollete remont. Tel 5342 2642.

Viin ära teie juurest kodumasinaid, va-na mööblit, metalli, ehitusprahti jms. Lammutustööd. Teen väikseid ehitus-töid. Tel 5802 9660.

Katuseredelite valmistamine. Katu-seredelid OÜ. Tel 515 9155.

Professionaalse tekstiilipesuri rent. Pihustiga puhastusseadet saab efektiivselt kasutada polstri puhas-tamiseks või plekkide eemaldami-seks vaipadelt. Hinna sees pesuva-hendit 1 vaiba, 1 diivani ja 1 autosa-longi jagu. Päevarent 22 eurot. Info tabiremont@gmail.com.

Teostame remonditöid eramajades ja korterites. Tel 551 6283.

TÖÖPAKKUMINE

Talumehe kõrts ootab oma kollek-tiivi **kokka ja teenindajat**. Töö aas-taringne. Võta ühendust e-postiga talumehe@ehejaehtne.ee või tel 5306 2755.

Majutus- ja toitlustusasutus pakub tööd **klienditeenindajale** ajavahe-mikus 19.09–16.10.17. Info tel 506 4421.

Peetri Pizza Haapsalus otsib oma kollektiivi töökaid ja rõõmsameel-seid **pitsameistreid-klienditeenin-dajaid**. Tööaeg on vahetustega, sh vahel öösiti. Pakume kohapeal pitsa-meistri väljaõpet, seega pole vara-sem töökogemus nõutav. Kui Sa oled aus, kohusetundlik, töökas, positiivse ellusuhtumisega ja kiire õppimisvõi-mega ning oled huvitatud töötami-sest Haapsalu Peetri Pizza pitsa-baaris, siis saada CV e-aadressil aritsaou@gmail.com. Info tel 5301 7407.

Nigula Piim OÜ võtab tööle farmi-töölise Leediküla farmi. Vahetuste-ga töö. Vajadusel elamiseks korter. Info tel 5341 2122.

OÜ Helm ootab oma ridadesse ehitustöölisi ja abitöölisi ehitusele. Tel 5666 0149, info@helm.ee.

RANNAROOTSI lihatööstus pakub tööd inventaripesijale. Saada oma CV e-postiga personal@rannarootsi.ee. Info telefonil 472 5080.

KÜ Kastani 26 pakub tööd koja-mehele. Tel 504 5989.

METS

PROMETS OÜ ostab metsa- ja põllumaad ning kasvava metsa raieõigust. Tel 5591 9930, e-post info@promets.ee.

OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid**. Tel **511 0415** ja **517 9866**.

MITMESUGUST

Kaardid ennustavad, helista tel 9001 727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Jäi tühjaks koduõu ja tuba, ei ava tial käsi koduvärvavat.

Teatame kurbusega meie kalli abikaasa, isa ja vanaisa surmast.

RAVO VARIK
26.5.1939–29.8.2017

Leinavad lesk ja lapsed peredega

Ärasaatmine reedel, 1. septembril kell 13 Haapsalu toomkirikus.

Avaldame sügavat kaastunnet Riina Tellerile ja kogu tema perele kalli

RAVO VARIKU
kaotuse puhul.

Karin ja Lea

Muuta aeg võib elus palju, mälestust ei võtta saa...

Südamlik kaastunne Elvile, Riinale ja Rihole peredega kalli abikaasa, isa ja vanaisa

RAVO VARIKU
kaotuse puhul.

Tiiu perega ja Helmi

Represseeritute ühendus Läänemaa Memento mälestab saatusekaaslast

RAVO VARIKUT
ja avaldab kaastunnet omastele.

Majaelanikud

Mälestame

UNO LAANEST
ja avaldame kaastunnet omastele.

Majaelanikud

Mälestame

SILVI NIITSOOD
ja avaldame kaastunnet omastele.

Lihula Leib OÜ töökaaslased

Iga lahkumine on raske, iga teeselaatmine kurb...

Mälestame head naabrit

RAVO VARIKUT
ja avaldame kaastunnet omastele.

Marina ja Arvi perega

Kallis Riina, südamlik kaastunne armsa isa

RAVO VARIKU
surma puhul.

Pariisi Vesi OÜ kolleegid

Meie südamlik kaastunne Elvile, Rihole ja Riinale peredega kalli abikaasa, isa ja vanaisa

RAVO VARIKU
kaotuse puhul.

Ülle, Aino, Piret ja Kai

Teatame sügava kurbusega, et lahkus kallis poeg, vend ja onu

UNO LAANES
10.1.1966–26.8.2017.

Omaksed

Ärasaatmine laupäeval, 2. septembril kell 11 Haapsalu leinatoas. Pärgi palume mitte tuua.

Avaldame sügavat kaastunnet Ludmilla Tammerile perega õde

ERIKA
lahkumise puhul.

Perekond Valper ja Lääne

Südamlik kaastunne Arvole ja lastele peredega kalli abikaasa ja ema

SILVI NIITSOO
kaotuse puhul.

Vaike, Ants, Hilja ja Endel

Kallis Elvi, oleme Sinuga, kui jätab hüvasti oma kalli abikaasa

RAVO VARIKUGA.
Südamlik kaastunne lastele peredega.

Aime, Vilma ja Roomet

Su jaoks on lõppenud kõik kannatused, vaevad, kõik rõõmud, õnnehetked maha jäid. On püritu Su kalmu kohal taevas, seal kohtumise lootus meil on vaid...

Armastuse ja austusega jääme meenutama

RAVO VARIKUT.
Südamlik kaastunne lesele ja lastele peredega.

Silva ja Rein perega

Kodu, mis armastusega loodud, lähedased, kes hingest hoitud, töö, mis südamest tehtud, nüüd sest kõigest saab vaid mälestus...

Kallid Elvi, Riina ja Riho peredega, avaldame südamlikku kaastunnet abikaasa, isa, äia ja vanaisa

RAVO VARIKU
surma puhul.

Urve, Epp ja Valdek

Mälestame endist töökaaslast

UNO LAANEST
ja avaldame kaastunnet omastele.

Eeri, Vitali ja Taavo

Sa oled nüüd vaikuse kaja, tähehelkide peegeldus vees... Taeva serval on tilluke maja ja Sina nüüd selle sees...

Südamlik kaastunne Ludmilla Tammerile kalli õe

ERIKA MARIPUU
kaotuse puhul.

Palivere põllumajandusühistu

Südamlik kaastunne Ölme Ainjärvele

EEVI KOGERI
kaotuse puhul.

Riina, Maie, Marika, Piret ja Taanja

Sügav kaastunne Riina Tellerile ja kõigile lähedastele kalli isa

RAVO VARIKU
surma puhul.

Elle ja Viktor

Avaldame kaastunnet perekond Varikule kalli isa, äia ja vanaisa

RAVO VARIKU
surma puhul.

Peep ja Merle ning Andres ja Annely

Mälestame endist töötajat

RAVO VARIKUT.
Avaldame kaastunnet omastele.

Haapsalu Uksetehas

Ootamatult katkes elulõng...

UNO LAANES
Südamlik kaastunne Maimule, Meelile, Merlele ja Matile kalli poja ja venna lahkumise puhul.

Hansuküla rahvas

Südamlik kaastunne Meeli Laanesele kalli venna

UNO LAANESE
surma puhul.

Nurme, Kruus, Baumann, Taal, Pajuväli ja Rääli

Nii kahju on mõelda, et sind ei ole ja kunagi meie juurde ei tule.

Avaldame südamlikku kaastun-net Valvele elukaaslase

LEMBIT TEESALU
ootamatu surma puhul.

Anne, Pilvi, Reet, Helgi ja Rein

Avaldame kaastunnet perekond Varikule kalli isa, äia ja vanaisa

RAVO VARIKU
surma puhul.

Peep ja Merle ning Andres ja Annely

Kustus elu, vaiks valu, puhkama jäid töökad käed...

Kallid Elvi, Riina ja Riho peredega, jagame teie kaotusvalu armsa abikaasa, isa ja vanaisa

RAVO VARIKU
surma puhul.

Urve, Andres ja Mille

Südamlik kaastunne omastele kalli abikaasa, isa ja vanaisa

RAVO VARIKU
surma puhul.

Karme lastega

Südamlik kaastunne Meeli Laanesele kalli venna

UNO LAANESE
surma puhul.

Nurme, Kruus, Baumann, Taal, Pajuväli ja Rääli

Mõni hetk on valusam kui teine, mõni hetk on kohe väga-väga valus...

Mälestame head naabrit

SILVI NIITSOOD
ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Arne perega ja Edvi perega

Kõik on lõppenud siin – igatsus, valu ja piin. Õlgu vaikne tuulekohin unelauluks sinule.

TOOMAS TEED
mälestavad 1. surma-aastapäeval lesk ja pojad peredega.

Reakuulutus (kuni 4 rida): tööpakkumine, mets, kinnisvara, koolitus ja auto 4,50 €, alates 4. korrast 3,60 €; müük, loomad, teenus, ost, mitmesugust ja soovin üürida 3 €, alates 4. korrast 2,58 €; töötusimine 1,94 €. Kood 1 E. Raamiga kuulutus 1,02 €/cm², logoga 1,20 €/cm², kordus 20% soodsam. Leinakuulutus 10,50 €, topeltsuuruses 18 € ja matusetade (topeltsuuruses) 10,50 €. Õnnitlus: väike 10,50 € ja topeltsuuruses 18 €. Tänuavaldus 10,50 €. Teated 0,60 €/cm²; raamitult 0,72 €/cm². Kuhu minna 0,36 €/cm². Kirikuteated 12 € kuus kogudus. Avatud E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee

EHA KUKK

Kinksi küla kingib Eestile kivipingi

Hanila vallas asuv Kinksi küla kingib Eestile 100. sünnipäevaks Karuse kandi koolilugu meenutava kivipingi, kus sel laupäeval ka koolitundi peetakse.

Kinksi külaseltsi ühe eestvedaja Eha Kuke sõnul on kunagise kooli kohale Kõstrimäele paigaldatav pink pühendatud Karuse koolihariduse 300. aastapäevale. „On teada, et 1693 oli Karusel koolimaja, kuid polnud õpilasi. 1717. aasta visitatsiooni järgi on aga lapsed koolis olemas,“ rääkis Kukk.

Samal kohal tegutses kool 200 aastat, kuni 1917 suunati lapsed Karuselt Tuudi kooli.

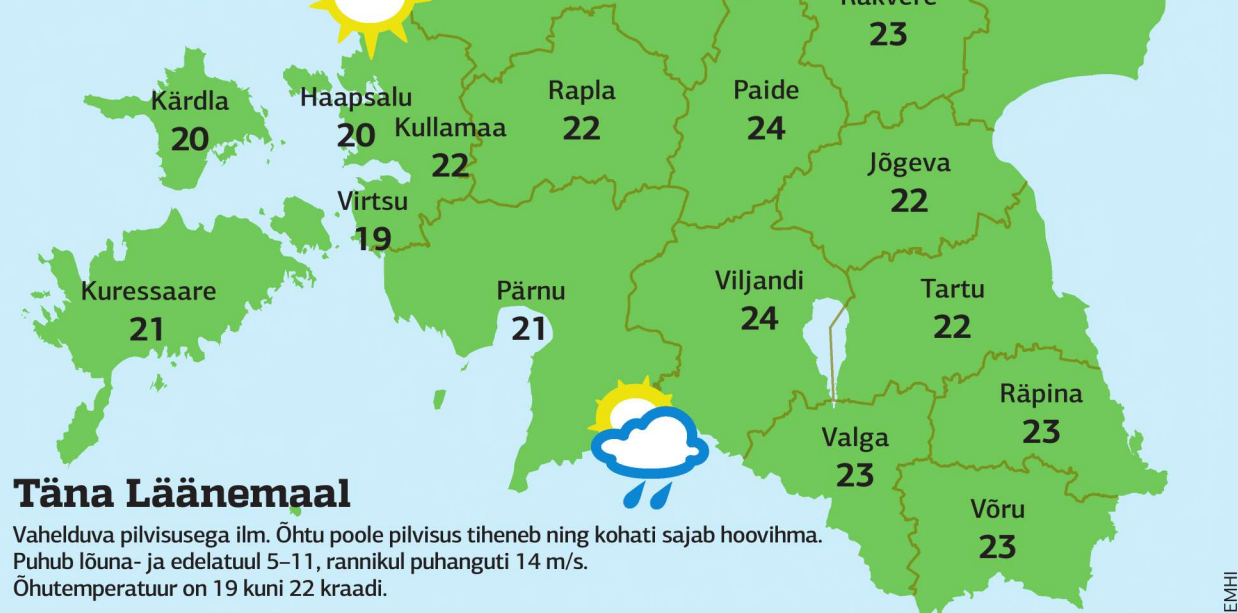
Mälestuspink avatakse 2. septembri keskpäeval ja sellele järgneb samas ajalootund, kus meenutatakse Karuse kandi koolilugu ja esinevad Kõmsi kooli lapsed.

Kl 14.30 algab Karuse kirikus Tõnu Timmi ja Jaanus Nõgisto kontsert, mille tulu läheb valla koolide tööõpetusklasside heaks.

KAIRE REILJAN

ILMAENNUSTUS

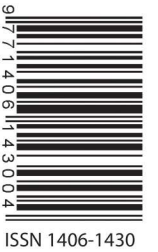
VEETEMPERatuur
(30. augustil kell 15.30)
Dirhami 17,1
Paralepa 16,7
Rohuküla 16,9

Täna Läänemaal

Vahelduva pilvisusega ilm. Öhtu poole pilvisus tiheneb ning kohati sajab hoovihma. Puhub lõuna- ja edelatuul 5–11, rannikul puhanguti 14 m/s. Õhutemperatuur on 19 kuni 22 kraadi.

Reede	öö päev	Laupäev	öö päev	Pühapäev	öö päev	Esmaspäev	öö päev
edela-, läänetuul 3–10 m/s	14°...20°	põhja-, kirdetuul 2–7 m/s	11°...18°	põhja-, kirdetuul 2–7 m/s	10°...18°	kirdetuul 4–10(13) m/s	8°...17°

VAATA KA
WWW.LE.EE

1 kuu	8,60 eurot	LÄÄNE ELU TELLIMISHINNAD www.le.ee tel 473 7222	7 kuud	51,20 eurot
2 kuud	17,20 eurot		8 kuud	58,60 eurot
3 kuud	22,00 eurot		9 kuud	65,90 eurot
4 kuud	29,30 eurot		10 kuud	73,20 eurot
5 kuud	36,60 eurot		11 kuud	80,50 eurot
6 kuud	43,90 eurot		12 kuud	87,80 eurot

KASTANI METSA

Iga päev 8–23

Iga päev 8–22

Seapraetükk (2–3 kg) 1 kg **3.49** tavahind 4.99

Aedmarjarullkook 300 g, 5,30 €/kg **1.59**

Kohv Flamenco Arabica 500 g, 5,98 €/kg **2.99**

Poolsuitsuvorst Tõmmu, Wõro 350 g, 3,40 €/kg **1.19** tavahind 1.99

Pühajärve sink, M&M (viilutatud) 300 g, 4,97 €/kg **1.49** tavahind 2.29

Sealihasült, M&M 300 g, 3,97 €/kg **1.19** tavahind 1.79

Lastevorst, Valla 1 kg **1.59** tavahind 2.29

Juustuviiner, Valla 800 g, 1,86 €/kg **1.49** tavahind 2.69

Suitsusardell, Valla 500 g, 1,98 €/kg **0.99** tavahind 1.59

Kanapihvid, Tallegg 320 g, 2,47 €/kg **0.79** tavahind 1.29

Poolsuitsuvorst, Valla 1 kg **1.99** tavahind 3.99

Saiakate, Rakvere 300 g, 1,64 €/kg **0.49** tavahind 0.79

Pirn Conference 1 kg **0.79**

Tume ploom 1 kg **1.09**

Varajane kartul, Eesti 1 kg **0.29**

Tomat 1 kg **0.89**

Punane paprika 1 kg **1.49**

PARILA KLAAS OÜ

Lähtume alati kliendi soovide ning peame lugu traditsioonidest ja looduse säästmisest.

Valmistame **eritellimusel** puidust aknaid ja uksi ning muid puidust tooteid.

Westmeri 2
90502 Haapsalu
Tel 472 0868
info@parila-klaas.ee

Kas postkast jäi tühjaks?

Telli Lääne Elu juba täna!

Lääne Elu

Tellida saab toimetusest
tel 473 7222,
www.le.ee

3.septembril kell 11-13.30
Haapsalu kultuurikeskuses

Uued riided SOOMEST soodne laomüük

Välisriided, vabaja-spordi ja ujumisriided

Täiskasvanutele jope+püksid komplekt enamasti 32-39€
naiste (S-XXL; 36-54)
meeste (S-XXL; 58-62)

Lastele komplektid 16-20-25-26-32€
ja ilusad Moomin riided

TERETULEMAST!
lastele ja täiskasvanutele hooajariided

MAKSED SULARAHAS

Haapsalu Kutsehariduskeskus

otsib oma meeskonda sõbralikku

GARDEROOBITÖÖTAJAT,

kes suhtleb kooli õpilaste ja külalistega ning hoiab korras kooli fuajee. Töö on sobilik ka rõõmsameelsele pensionärile.

Palume esitada sooviaavaldus ja CV hiljemalt 8. septembriks e-posti aadressil kool@hkhk.edu.ee või postiaadressil Ehitajate tee 3, Uuemõisa, 90401 Läänemaa.

Info telefonil 666 1740.